Győri Ítélőtábla, mint másodfokú bíróság
Bf.32/2014/22. szám

A Győri Ítélőtábla, mint másodfokú bíróság Győrött, a 2015. évi október hó 13. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t :

A csalás bűntette és más bűncselekmények miatt **I.r. vádlott** és társai ellen indult büntető ügyben a Szombathelyi Törvényszék 2013. december hó 11. napján kihirdetett 8.B.374/2010/104. számú **ítéletét I.r.**, II.r. és III.r. vádlottak vonatkozásában **helybenhagyja.**

A másodfokú eljárásban összesen 25.200.- /Huszonötezer-kettőszáz/ Ft bűnügyi költség merült fel, melyből 12.700.- /Tizenkettőezer-hétszáz/ Ft-ot **I.r.**, míg 12.500.- /Tizenkettőezer-ötszáz/ Ft-ot III.r. vádlott köteles felhívásra az államnak megfizetni.

I n d o k o l á s :

A Szombathelyi Törvényszék a 8.B. 374/2010/104.szám alatti ítéletével öt vádlott büntetőjogi felelősségéről határozott. Az ítélet **IV.r.** és **V.r. vádlott**ak vonatkozásában első fokon jogerőre emelkedett, így e vonatkozásában nem képezte felülbírálat tárgyát. A bíróság **I.r. vádlott**at bűnösnek mondta ki a Btk.373.§ /1/, /2/ bekezdés bc/ pontja és a /6/ bekezdés b/ pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében, a Btk.372.§ /1/, /2/ bekezdés bc/ pontja és a /4/ bekezdés b/ pontja szerint minősülő sikkasztás bűntettében, a Btk.345.§-a szerint minősülő 3 rb folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében, a Btk. 403.§ /1/ bekezdés b/ pontja szerint minősülő számvitel rendje megsértésének bűntettében és a Btk. 396.§ /1/ bekezdés a/ pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás vétségében. Ezért halmazati büntetésül 6 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 5 év gazdasági társaság vezető-tisztségviselői tevékenységtől eltiltásra és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte.
II. r. vádlott bűnösségét a Btk. 373.§ /1/ ,/2/ bekezdés bc/ pontja és a /6/ bekezdés b/ pontja szerint minősülő bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében, a Btk. 345.§-a szerint minősülő 2 rb bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis

magánokirat felhasználásának vétségében és a Btk. 385.§ /1/ és /3/ bekezdése szerint minősülő szerzői jogok megsértése bűntettében állapította meg. Ezért halmazati büntetésül1 év 10 hónapi, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett, börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 3 évi ingatlan értékbecslői tevékenységtől eltiltásra ítélte.

III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 373.§ /1/ és /4/ bekezdés a/ pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében. Ezért 1 év 6 hónapi, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett, börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 2 év gazdasági társaság vezető-tisztségviselői tevékenységtől eltiltásra ítélte. Valamennyi vádlott esetében rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról. A szabadságvesztésbe I. és II. r. vádlottak esetében beszámította az általuk előzetes fogvatartásban töltött időt. **I.r. vádlott**at kötelezte, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül fizessen meg kártérítésként **1. magánfél** részére 1.200.000 Ft-ot, valamint törvényes kamatát, illetőleg a NAV Zala Megyei Adóigazgatóságának külön felhívására 72.000 Ft eljárási illetéket, egyebekben a magánfél polgárjogi igényét egyéb törvényes útra utasította. Ez utóbbi rendelkezést hozta a **2. magánfél** vonatkozásában is. A III. r. vádlott ingatlanjaira elrendelt zár alá vételt feloldotta. A **I.r. vádlott** ingatlanjaira elrendelt zár alá vételt érintően - az eljárási törvénynek megfelelően - figyelmeztetést intézett a magánfélhez. Rendelkezett a bűnjelekről, és kötelezte a vádlottakat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen az ügyész mindhárom vádlott terhére, súlyosítás érdekében jelentett be fellebbezést. Jogorvoslattal éltek a vádlottak és védőik is, **I.r. vádlott** védője elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért, II. r. vádlott és védője enyhítésért, III.r. vádlott és védője felmentésért.

A fellebbviteli főügyészség átiratában az ügyész által bejelentett fellebbezést fenntartotta. Hivatkozott arra, hogy az első fokú bíróság az eljárási szabályok betartása mellett lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként túlnyomó részt megalapozott tényállást állapított meg. A tényállás 13. oldal 5. bekezdésében foglalt 10.000.000 Ft kölcsönre vonatkozó ténymegállapításokkal kapcsolatosan azonban megjegyezni indítványozta, hogy ezen rész nem képezte vád tárgyát, ezért büntetőjogi felelősségre vonás alapjául sem szolgálhat.

Álláspontja szerint a törvényszék a tényállásból okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére, nem tévedett az időbeli hatály kérdésében és a cselekmények minősítését illetően sem. A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket maradéktalanul feltárta mindhárom vádlott vonatkozásában, ugyanakkor, tényleges súlyuknál nagyobb jelentőséget tulajdonított az enyhítő körülményeknek, ezáltal eltúlzottan enyhe büntetéseket szabott ki. Ezért **I.r. vádlott**

esetében indokoltnak találta a szabadságvesztés tartamának felemelését, míg II. r. és III. r. vádlottak vonatkozásában a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzését, a foglalkozástól eltiltás tartamának felemelését, valamint közügyektől eltiltás alkalmazását. Kifogásolta a fellebbviteli főügyészség azt is, hogy a törvényszék a **2. magánfél** polgárjogi igényét érdemben nem bírálta el, ezért indítványozta, hogy az ítélőtábla e körben is változtassa meg az első fokú bíróság ítéletét, I-III. r. vádlottakat egyetemlegesen, ezen belül I. és II. r. vádlottat a teljes összeg, 58.227.685 Ft, míg III. r. vádlottat 21.991.221 Ft erejéig kötelezze kártérítésre a **2. magánfél** részére, egyebekben az ítélet helybenhagyására tett indítványt.

II.r. vádlott védője a fellebbezést írásban is indokolta. Védence felelősségének megítéléséhez fontosnak tartotta kiemelni, hogy **I.r.** és **II.r. vádlott**ak közt a tulajdonos és beosztott kapcsolaton belül bizalmi viszony alakult ki, az értékbecslői területen tudás- és tapasztalatbeli eltérés mutatkozott **I.r. vádlott** javára. Hivatkozott arra is, hogy **II.r. vádlott** a bűncselekményekben betöltött szerepéért semmilyen anyagi előnyben nem részesült, a tényállásban írt körülményekre rálátása nem volt, tapasztalatlanságát, gyakorlati tájékozatlanságát, beosztotti mivoltát használták fel. További enyhítő körülményként kérte értékelni **II.r. vádlott** büntetlen előéletét, azt, hogy tettét megbánta, ténybelileg feltárta, egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. Felesége súlyos beteg, önmagát ellátni nem képes. Ezen nagyszámú enyhítő körülményre és az első fokú ítélet meghozatala óta eltelt mintegy további két éves időmúlásra is figyelemmel a védő lehetségesnek látta a büntetés enyhítését, úgy a szabadságvesztés, mint a próbaidő, illetve az értékbecslő tevékenységtől eltiltás tartamának mértéke tekintetében. A fellebbviteli főügyészség kártérítésre vonatkozó indítványával kapcsolatosan a védő utalt arra, hogy II. r. vádlott esetében az I. r. vádlottal egyező összegű kártérítés megítélése formálisan felmerülhet, ugyanakkor az adott ténybeli körülmények mellett igazságtalan és méltánytalan. Másodlagos kérelemként a védő valamennyi enyhítő körülményre figyelemmel a fellebbviteli főügyészség súlyosításra irányuló indítványának elutasítására és lényegében az első fokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A másodfokú nyilvános ülésen a fellebbviteli főügyészség képviselője az átiratban foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta kiemelve és részletesebben indokolva abból a büntetés kiszabással kapcsolatos álláspontját. E körben hivatkozott arra, hogy az első fokú bíróság helyesen feltárta a vádlottak javára és terhére szóló büntetéskiszabási tényezőket, azok összhangját azonban nem teremtette meg a vádlottakkal szemben kiszabott szankciókkal, az adott büntetések nem állnak arányban a vádlottak által elkövetett cselekmények társadalomra veszélyességével.

I.r. vádlott védője az első fokon bejelentett fellebbezést részben módosított formában, elsősorban a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezése, másodsorban az I. r.

vádlott terhére rótt vagyon elleni bűncselekmények vonatkozásában az üzletszerűség, mint minősítő körülmény mellőzésére, ezáltal a cselekmények eggyel enyhébb minősítésére és a büntetés ennek megfelelő enyhítésére, harmadlagosan, amennyiben az ítélőtábla az adott minősítést helyénvalónak találja, a büntetésnek enyhítő szakasz alkalmazásával történő mérséklésére irányulóan tartotta fenn. Az elsődleges kérelemmel kapcsolatosan hivatkozott arra, hogy a rendelkezésre álló iratok alapján a törvényszék számos olyan eljárási hibát vétett, amelyek összességükben a másodfokú elbírálás során felvethetik az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésének szükségességét. Hivatkozott e körben a 2011. június 8. napján tartott tárgyalási jegyzőkönyvre, melyben rögzítésre került, hogy a tárgyaláson összesen 15 tanú jelent meg, ezek közül csak **1. tanú** és **2. tanú** hagyták el a tárgyalótermet a bizonyítás megkezdése előtt. A 23. sorszám alatti jegyzőkönyvnek a 32. oldalán került rögzítésre a **3. tanú** kihallgatására vonatkozó bizonyítási rész, melyből megállapítható, hogy a tanú figyelmeztetése- hozzátartozói minőségére tekintettel- nem volt szabályszerű, emellett a tanú válasza sem szerepel a jegyzőkönyvben. Ugyanezen jegyzőkönyv 59. oldalán **4. tanú** fenntartotta nyomozati vallomását, azonban a jegyzőkönyv nem tartalmazza, hogy e vallomás ismertetésre került. A 2012. szeptember 9. napján tartott tárgyaláson a bíróság ismét kihallgatta **3. tanú**t, ezen alkalommal a tanú figyelmeztetése elmaradt. Sérelmezte a védő azt is, hogy az iratok ismertetését követően a tárgyalási jegyzőkönyvekből az derül ki, hogy az érdekelteknek nem volt lehetősége észrevételt tenni. A védő hivatkozott a védői helyettesítési meghatalmazások hiányára, a helyettesítések következetlenségére is, így kifogásolta, hogy a 2011. június 8. napján tartott tárgyaláson II. r. vádlott védelmében dr. Papp Józsefnek nincs meghatalmazása. III. r. vádlottat érintően hivatkozott a védő arra, hogy bizonyos tárgyalási napokon a kirendelt védőjét más védő helyettesítette, ezen védőknek azonban nem volt helyettesítési megbízása. A védő további olyan eljárási hibákra is felhívta a figyelmet, amelyek a fellebbezéssel nem érintett IV. és V. r. vádlottakat érintették.

I.r. vádlott védője a vagyon elleni cselekmények minősítését illetően kifogásolta, hogy az első fokú bíróság az üzletszerűséget, mint minősítő körülményt megállapította, ennek azonban az ítéletben nem adta indokát, pedig mindez annál inkább is fontos lett volna, mivel az ítéletből nem olvasható ki az egyéni haszonszerzésre törekvés. Az I. r. vádlott azon védekezésével szemben, hogy a hiteleket a cége likviditási gondjainak rendezésére fordította, egyéb, ezt cáfoló bizonyíték nem áll rendelkezésre. Sérelmezte a védő azt is, hogy a bíróság ugyan hivatkozott arra, hogy **I.r. vádlott** részben elismerte a bűncselekmények elkövetését, mindez azonban az enyhítő körülmények között nem nyert értékelést. További enyhítő körülményként kellett volna értékelnie a védő szerint a törvényszéknek azt is, hogy a legsúlyosabb vagyon elleni bűncselekmény esetében az okozott kár alig haladta meg a minősítéshez szükséges értékhatárt és azt a körülményt is, hogy az I.r. vádlott a bűncselekmények elkövetésekor büntetlen előéletű volt. Hivatkozott végül a

védő védence időközben megromlott egészségi állapotára is, melynek alátámasztására orvosi igazolást csatolt. A védő álláspontja szerint nem magyarázható, hogy nyolc enyhítő és két súlyosító körülmény mellett az első fokú bíróság miért nem látott lehetőséget a büntetés enyhítő szakasz alkalmazásával történő kiszabására. A vádlott társadalomra veszélyességét illetően hivatkozott arra, hogy a vádbeli időszak nem a legjobb képet mutatja az I.r. vádlott személyiségéről, ugyanakkor megállapítható, hogy előtte hiba nélkül, korrekten végezte munkáját, amíg lehetősége volt rá, a törlesztő részleteket is fizette, ennek következtében a kár egy része is megtérült. Jelenlegi életvezetése sem abba az irányba mutat, hogy vele szemben mindenképpen szükséges lenne a büntetés súlyosítása.

II. r. vádlott védője az írásbeli fellebbezésből a lényegesebbnek ítélt körülményekre hívta fel a figyelmet, illetve hivatkozott arra is, hogy az első fokú ítélet kihirdetése óta is további jelentős időmúlás következett be, a vádlott feleségének egészségi állapotában ugyancsak további romlás érzékelhető.

III.r. vádlott védője az első fokú eljárásban eljárt védő társa által- a felmentésre irányulóan - bejelentett fellebbezést is fenntartva, az I. r. vádlott védőjéhez hasonlóan maga is utalt az ügyben észlelhető eljárási szabálysértésekre, ezeket azonban nem találta összességében sem olyan súlyúnak, amely az ítélet hatályon kívül helyezését és az első fokú bíróság új eljárásra utasítását tenné indokolttá III. r. vádlott esetében. A büntetés kiszabásával kapcsolatosan hivatkozott arra, hogy a törvényszék által felsorakoztatott enyhítő körülményeken túl értékelést kell nyernie III. r. vádlott javára a bűnsegédi elkövetési minőségének, annak a körülménynek, hogy munka és jövedelem nélkül, kiszolgáltatott helyzetben, **I.r. vádlott** ráhatására cselekedett. Jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek is, hogy a sértett oldalán bekövetkezett vagyoni veszteség nem III. r. vádlott cselekvősége folytán következett be. A fellebbviteli főügyészségnek a polgárjogi igény megítélésére vonatkozó indítványával kapcsolatosan kifejtette, hogy amennyiben a hitelszövetkezet érvényesíti igényét, védence elveszítheti ingatlanjait, amely önmagában súlyos joghátránnyal jár. Végül hivatkozott arra, hogy III.r. vádlott személyisége nem abba az irányba mutat, amely mindenképpen csak végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását tenné lehetővé, ezért végső soron a törvényszék ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

A fellebbviteli főügyészség viszonválaszában az I. r. vádlott védője által felvetett eljárási hibákra reagált hangsúlyozva, hogy az eljárási szabálysértés és az esetleges jegyzőkönyvezési hiba nem azonos, ezért célszerű az adott kifogásokra tekintettel a jegyzőkönyvek szükség szerinti helyesbítése, kiegészítése.

A másodfokú nyilvános ülésen megjelent **I.r. vádlott** csatlakozva védőjéhez a büntetés enyhítését kérte. **II.r. vádlott** röviden megismételte a tudattartalmára nézve

már az első fokú eljárásban is előadott védekezését, mellyel együtt is sajnálatának adott hangot.

III. r. vádlott egyetértett védőjével és első sorban felmentését, másodsorban a büntetés enyhítését kérte.

A fellebbezésekre tekintettel az ítélőtábla a törvényszék ítéletét és az azt megelőző eljárást teljes terjedelmében felülbírálta mindhárom fellebbezéssel érintett vádlott vonatkozásában a Be. 348.§-ának megfelelően.

Az iratok alapján megállapítható, hogy a rendkívül hosszú pertartalmú ügyben két szálon indult meg az eljárás. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága Zala Megyei Vizsgálati Osztálya indított, majd folytatott eljárást **I.r.** terhelttel szemben adócsalás bűntette és más bűncselekmények miatt, ugyanezen időszakban folyt a nyomozás **I.r. vádlott** ellen jelentős kárt okozó csalás bűntette és más bűncselekmények gyanúja alapján a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Gazdaságvédelmi Osztályán is. Mindekét ügyben vádemelésre került sor, melyet követően a Vas Megyei Bíróság az ügyeket egyesítette. A bizonyítási eljárás menete alatt a nyomozás során lefoglalt és a könyvszakértő által már megvizsgált iratanyagon túl további, az ügy eldöntése szempontjából fontos okiratok kerültek beszerzésre, melyekre tekintettel a könyvszakértői vélemény kiegészítésének igénye merült fel, mindemellett be kellett emelni a bizonyítás anyagába az igazságügyi könyvszakértőnek a NAV Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatóság Zala Megyei Vizsgálati Osztálya által az ügyben érintett **Z.** Kft, és részben az **A.** Kft. működésére, gazdálkodására, fizetőképességére vonatkozóan készített szakértői anyagát is. Az első fokú bíróság ezen bizonyítékokon túl számos tanút hallgatott ki a rendkívül sok tárgyalási napon és tárgyalás anyagává tette a beszerzett további okirati bizonyítékokat is. Összességében megállapítható, hogy szükségtelen bizonyítás felvételére nem került sor az első fokú eljárásban.

Ezt követően az ítélőtábla vizsgálta, hogy a bizonyítás során sérültek-e olyan érdekek,- így például a védekezéshez való jog,- amelyek az első fokú ítéletnek a Be. 375.§-a szerinti hatályon kívül helyezését kellett, hogy eredményezzék, vagy csupán arról van szó, hogy az adott jegyzőkönyvekben nem szakszerűen, teljeskörűen, Be-szerűen kerültek rögzítésre a történések. E körben megállapítható, hogy a védelem azon hivatkozása, hogy a II. r. vádlott védelmét a 2011.június 8. napján tartott tárgyaláson ellátó dr. Papp József ügyvédnek nem volt helyettesítési meghatalmazása, nem állja meg a helyét. A bírósági iratok 23. sorszámú jegyzőkönyvének mellékletében megtalálható dr. Koltai Tibor védőnek a dr. Papp József részére adott helyettesítési meghatalmazása, eszerint ezt a tényt a 23. sorszám alatti jegyzőkönyv a 2.oldalon a valóságnak megfelelően tartalmazza. A bírósági iratok 14/I. sorszáma alatt található kitűző végzésből kitűnik, hogy a bíróság a 2011. június 8. napjára tűzött

tárgyalásra szakaszosan idézte a tanúkat. Kétségtelen, hogy a 23. sorszám alatti jegyzőkönyv nem pontosan tartalmazza a 10 és 15 óra közt, az adott időpontokra idézett és megjelent tanúkat, mindez azonban csupán jegyzőkönyvezési pontatlanság azzal együtt, hogy félreértésre, eljárási hiba levonására adhat okot. Megállapítható, hogy eljárási szabálysértés e körben nem történt, a 9 órára idézett és megjelent tanúk az elsőként kihallgatásra kerülő **5. tanú** kivételével elhagyták a tárgyalótermet a számbavételt követően és ugyancsak egymást követően, és egymás távollétében kerültek kihallgatásra a későbbre idézett tanúk is. A rendelkezésre álló iratokból az is megállapítható, hogy a bizonyítás folyamán, 2011. július 13-tól lépett hatályba a Be. módosítása, külön szabályozva a kiemelt jelentőségű ügyekre vonatkozó eljárást. Az első fokon eljárt bíróság ennek megfelelően a 2011. október 27. napján tartott tárgyaláson a Be. 554/L.§ /2/ bekezdésére figyelemmel az addigi tárgyalási anyagok ismertetésével elölről kezdte a tárgyalást. A jegyzőkönyv tartalmazza a tanács elnökének a Be. 287.§ /4/ bekezdése szerinti figyelmeztetését és az eljárás résztvevőinek arra adott válaszát is. Ugyanez mondható el a védelem által kifogásolt további iratismertetések kapcsán is. A védelem nem volt elzárva attól a jogától, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat megismerhesse, azokra, vagy azokkal kapcsolatosan észrevételeket, indítványokat tehessen, mint ahogy ez utóbbi meg is történt amikor további bizonyítást kezdeményeztek. Önmagában az ismertetés tartamából másodfokon nem vonható következtetés az ismertetés hiányosságaira, de ilyenre az érintettek sem hivatkoztak. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a bíróság akár külön kérelemre, akár hivatalból kézbesítette az ügyésznek és védőknek az előző tárgyalás jegyzőkönyveit, melyekre észrevételt nem tettek, annak kijavítását, kiegészítését, pontosítását a Be-ben biztosított 15 napon belül nem kérték. A másodfokú eljárásban az ítélőtábla nincs abban a helyzetben, hogy bizonyítást vegyen fel az első fokú bíróság megkeresésével arra nézve, hogy a jegyzőkönyvezés során esetlegesen történtek-e olyan hibák, amelyekre a védelem hivatkozott. Ami **3. tanú** kihallgatásának törvényességét illeti, a 23. sorszám alatti jegyzőkönyv 32. oldalán rögzítettekből megállapítható, hogy a bíróság a tanút a Be. 82.§ /1/ bekezdés b/ pontja szerint - kihallgatása előtt- kioktatta mentelmi jogára. Kétségtelen, hogy **3. tanú**t a Be. 82.§ /1/ bekezdés a/ pontja szerint is megillette volna a jog, hogy a vallomástételt, - mint a III. r. vádlott hozzátartozója, lánya,- a III. r. vádlottat érintően teljes terjedelmében megtagadja. Ezen eljárási hibából azonban az elhangzott, majd a tanács elnöke által a kihallgatás során megismételt figyelmeztetés mellett nem vonható le az a következtetés, hogy **3. tanú** kihallgatása során alapvető jogaival nem élhetett, vagyis kihallgatása során olyan mérvű törvénysértés történt, amely miatt tanúvallomását ki kellene rekeszteni a bizonyítékok köréből,tekintettel arra is, hogy a kihallgatása az I. és II. r. vádlott cselekvőségére - nem érintve a 2.tényállási pontot - nézve folytatott bizonyítás részét képezte. A rendelkezésre álló iratok alapján az ítélőtábla a fellebbezéssel érintett vádlottak védelmével kapcsolatosan sem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely a védekezési jog olyan mértékű csorbulását idézte volna elő, amely miatt az első fokú ítéletet alkalmatlanná tette az érdemi

felülbírálatra. A szabályszerűen megidézett, tárgyaláson meg nem jelent védő helyett a törvényszék a Be. 281.§ /3/ bekezdése szerint eljárva, III. r. vádlott kirendelt védője helyett más védő kirendeléséről gondoskodott. A jegyzőkönyv ezen esetekben nem tartalmaz a tárgyalás elnapolására, vagy a védő felkészülésére lehetőséget adó idő biztosítására irányuló indítványt. Összességében tehát megállapítható, hogy az I. r. vádlott védője által felvetett és eljárási szabálysértésként értékelt kifogások a fentiek szerint részben csupán jegyzőkönyvezetési hiányok, pontatlanságok, másik részük pedig olyan eljárási szabálysértés **3. tanú** teljeskörű kioktatásának hiánya/, amelyek nem voltak lényeges kihatással az eljárás lefolytatására és a bíróság érdemi döntésére, így relatív eljárási szabálysértésként a Be. 375.§ /1/ bekezdése szerint nem teszik szükségessé az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését.

Az első fokú bíróság a bizonyítási eljárás során beszerzett és tárgyalás anyagává tett minden olyan bizonyítékot, amely a megalapozott tényállás megállapítását lehetővé tette. A cselekmények jellegéből adódóan a bizonyítás gerincét valamennyi lényeges körülményt illetően a teljeskörű okirati bizonyítékok képezték. Ezeket felsorakoztatva, egymás mellé illesztve akár a személyi bizonyítékok nélkül is, valamennyi cselekmény vonatkozásában megállapítható lenne az adott tényállás. Az első fokú bíróság a vádlotti védekezéseket megfelelően ütköztette az okirati, tárgyi bizonyítékokkal és az ezekre épülő szakértői anyaggal is. **I.r. vádlott** és védője különleges gazdasági, pénzügyi helyzetre hivatkozva próbálta a felelősségét mentő irányba terelendően előadni védekezését. Azon túl, hogy a hitelszövetkezet két érintett tanúja is visszautasította ezen védekezés lényegét, - miszerint az adott ügyletek a 2. magánfél érdekét szolgálták első sorban,- ezt a tényt az okirati bizonyítékok sem igazolták le semmilyen szinten. Ezen túlmenően az I. r. vádlott előadása jogi oldalról sem tekinthető alátámasztottnak, az adott pénzügyi tevékenységet szabályozó jogszabályi háttérből a védekezés nem csak hogy nem vezethető le, hanem annak alapjaiban ellentmond. Az ügyben eljárt szakértő a rendelkezésre álló iratok tartalma alapján tudott csak állást foglalni **I.r. vádlott** cégének gazdálkodásával kapcsolatosan, próbált választ adni arra a kérdésre, hogy a cég mennyire volt fizetőképes, voltak-e esetlegesen likviditási gondjai. A rendelkezésre álló iratok alapján nyilatkozott a szakértő arra is, hogy mennyiben, mily módon sérültek az I. r. vádlott ügyvezetése alatt álló A.Kft-nél a gazdasági élet valamennyi résztvevője által betartandó számviteli törvényben előírt kötelezettségek. Ezen szakértői megállapításokkal szemben nem vezethet sikerre az a védekezés, mellyel az I.r. vádlott a könyvelői háttérre kívánja a felelősségét hárítani, hiszen a törvény egyértelmű abban, hogy az adott gazdálkodó szervezeten belül ki tartozik felelősséggel a számviteli előírások betartásáért. A felelősség alól a törvényben megjelölt személy csak akkor mentesülhet, ha igazolja, hogy a kötelességszegés rajta kívül álló, másnak felróható okból, például a könyvelő hibájából következett be. Ezt a kérdést az első fokú bíróság is körbejárta, alaposan megvizsgálta, számot adva ítéletében az ezzel kapcsolatosan levont következtetéseiről is. Ezekkel az ítélőtábla is minden szempontból egyetértett.

A költségvetési csalás vonatkozásában a könyvszakértő rendelkezésére állt a számlakibocsátó, illetve befogadó másik gazdálkodó társaság könyvelési anyaga, melyből a könyvszakértő aggálytalanul meg tudta állapítani, hogy az A.Kft. a vádbeli időszakban az adóbevételt ÁFA adónemben milyen mértékben csökkentette.

Az első fokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű, logikus értékelésével, mérlegelésével a Be. 351.§ /2/ bekezdésében írt hibáktól, hiányosságoktól mentes, megalapozott tényállást állapított meg. Az ítélet 13. oldal 5. bekezdésében foglalt hitel-ügylet kapcsán, mint ahogy arra a fellebbviteli főügyészség is hivatkozott csupán azt kell megjegyezni, hogy a 10 millió Ft kölcsönre vonatkozó ténymegállapítások nem képezték vád tárgyát, így az I. és II.r. vádlottak terhére rótt folytatólagosan elkövetett csalás bűntettének keretében nem nyerhetnek jogi értékelést, ugyanakkor jelentőséggel bírnak az A.Kft. adott időszakra nézve fennálló gazdasági helyzetének megítélésében.
A másodfokú eljárásban becsatolt orvosi dokumentáció alapján az ítélőtábla a továbbiakban az ítélet személyi részét **I.r. vádlott** esetében azzal egészíti ki, hogy I. r. vádlottnál két éve cukorbetegséget diagnosztizáltak, melynek következtében 2013. novemberében szövődményként jelentkező alsóvégtagi érszűkület lépett fel, ezért bal láb V. ujjának amputációjára került sor. Az utóbbi hónapokban szénhidrát-anyagcseréje kombinált per os kezelés mellett romlott, a jövőben inzulin kezelése jöhet szóba.

II.r. vádlott házastársa Huntington chorea betegségben szenved. Állapota folyamatosan romlik, önálló járásra biztonsággal nem képes, a betegségét kísérő sokszoros túlmozgások miatt gyakran elesik, félrenyel, beszéde alig érthető, állandó ápolásra, felügyeletre szorul.

Ezzel a kiegészítéssel az első fokú bíróság ítéletének tényállása teljes mértékig megalapozottá vált, így a Be. 351.§ /1/ bekezdése szerint alapját képezhette a másodfokú bíróság határozatának is.

A tényállás alapján helyesen vont következtetést az első fokú bíróság mindhárom vádlott büntetőjogi felelősségére, helytállóan foglalt állást az alkalmazandó jogszabály kérdésében is. Megfelel a büntető anyagi jogi szabályoknak a cselekmények minősítése, rendbelisége és a vádlottak elkövetői minőségének meghatározása is. I. és és **II.r. vádlott**ak esetében, ami a minősítéshez fűzött indokolást illeti, a védelem nem alap nélkül kifogásolta, hogy az üzletszerűség, mint minősítő körülmény megállapításának indokaival az első fokú bíróság adós maradt. A Btk. 459.§ /1/ bekezdés 28.pontja szerint, - amely teljesen egyezik az elkövetéskor hatályos 1978.évi IV. tv. 137.§ 9. pontjában írt meghatározással - üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. A tényállást vizsgálva

megállapítható, hogy **I.r. vádlott** a vagyon elleni bűncselekményeit 2008.szeptemberében,2008.decemberében, 2009.április, május és június hónapokban követte el. Az elkövetési módokat, az elkövetési értékeket tekintve magatartása révén valamennyi, az üzletszerűség kritériumát kimerítő feltétel egyértelműen megvalósult. **II.r. vádlott** az ekként minősülő folyatólagos csalási cselekményhez nyújtott segítséget, így esetében is meg kellett állapítani az üzletszerűséget. E minősítő körülmény szempontjából indifferens, hogy ténylegesen az ő oldalán is jelentkezett-e haszon, a rendszeres haszonszerzésre törekvés, mint az üzletszerűség egyik megkívánt feltétele abban az esetben is megállapítható, ha az elkövető más személy vagyoni gyarapodása érdekében cselekszik.

Az első fokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket nagyrészt helyesen feltárta. I. r. vádlott esetében további enyhítő körülményként értékelte az ítélőtábla, hogy a cselekmény elkövetésekor büntetlen előéletű volt, részben beismerő vallomást tett, a jelentősebb súlyú vagyon elleni bűncselekmény esetében az okozott kár alig haladja meg a minősítéshez szükséges értékhatárt. Javára értékelendő körülmény még, hogy a 2. magánfél sérelmére elkövetett csalási cselekmény kapcsán a kár egy része megtérült, illetve megromlott egészségi állapota.

II.r. vádlott vonatkozásában a másodfokú bíróság további enyhítő körülményként értékelte, hogy a tényállás 1. és 2. pontjában írt cselekményeket bűnsegédként követte el. Házastársa betegsége miatt nem csak kiskorú gyermeke gondozásában, hanem felesége folyamatos ápolásában, ellátásában is közre kell működnie.

III. r. vádlott esetében ugyancsak további enyhítő körülmény, hogy a terhére rótt bűncselekményt bűnsegédként követte el.

I.r. és **II.r. vádlott**ak esetében súlyosító körülményként kell értékelni a cselekmények egy része vonatkozásában a folytatólagos elkövetést.

A bíróságnak az egyéniesítés elvét alapul véve, a tett-arányos büntetés kiszabása során figyelemmel kell lennie a cselekmény konkrét tárgyi súlyára, az elkövető társadalomra veszélyességére, bűnösségének fokára és az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekre, a fokozatosság elvére, valamint több terhelt esetén a büntetések belső arányosságára is. A joghátrány meghatározásakor a cselekmény társadalomra veszélyességéből kell kiindulni, kivetítve azt az elkövető személyiségére, melyből következtetni lehet arra, hogy milyen mértékű büntetés kiszabása szolgálja a büntetési célokat, vagyis amely nem szükségtelen, megtorló, hanem arányos.

I.r. vádlott esetében a legsúlyosabb megítélésű csalási cselekményt a törvény 5-10 évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, így a felső határ a halmazati büntetésre figyelemmel 15 év. Ilyen büntetési tételkeret és a súlyosítást célzó ügyészi

fellebbezés mellett inkább az igényel indokolást esetében, hogy az ítélőtábla miért nem adott helyt az ügyészi fellebbezésnek, s nem az, hogy miért nem enyhített a védelmi fellebbezés iránya szerint a kiszabott büntetésen. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan **I.r. vádlott** a bűncselekmény elkövetésekor büntetlen előéletű volt, a vele szemben később befejeződött eljárásokban a bíróság pénzbüntetést szabott ki. Az első szabadságelvonását átélő vádlott esetében a másodfokú bíróság, - figyelemmel a további, javára szóló enyhítő körülményekre is - úgy ítélte meg, hogy az első fokon vele szemben kiszabott 6 évi börtönben végrehajtandó szabadságvesztés nem súlytalan, nem mondható rá, hogy alkalmatlan a büntetési célok elérésére. A legsúlyosabb terhére rótt csalási cselekményről valóban megállapítható, hogy a minősítést megalapozó értékhatárokat tekintve az adott bűncselekmény kategórián belül az enyhébb megítélésű cselekmények közé tartozik. Az ítélőtábla ugyan nem tudta osztani az első fokú bíróságnak a sértetti közrehatással kapcsolatos hivatkozását, ezzel együtt is megállapítható, hogy a cselekmények elkövetésére egy adott, sajátságos gazdasági helyzetben került sor. Mindezekre figyelemmel az ítélőtábla az első fokú bíróság által alkalmazott jogkövetkezmény megváltoztatására törvényes lehetőséget nem látott.

II.r. vádlott hivatkozott az időközben megváltozott személyi körülményeire, melyet a másodfokú bíróság szerint a büntetés kiszabásakor mindenképpen szükséges nyomatékosan értékelni. Ugyancsak nem hagyható figyelmen kívül a bűncselekményekben az I. r. vádlotthoz képest betöltött jóval kisebb szerepe sem. A belső arányosság követelményét is szem előtt tartva nem kifogásolható, hogy esetében az első fokú bíróság kétszeres enyhítés alkalmazásával szabta ki a büntetést elfogadhatóan megindokolva azt is, hogy a büntetési célokat miért látta elérhetőnek a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztése mellett is. **II.r. vádlott** a cselekmények elkövetésekor büntetlen előéletű volt, nincs adat arra, hogy a több mint hat éves időmúlás alatt újra összeütközésbe került volna a hatósággal, így a vele szemben kiszabott büntetés alkalmasnak látszik az egyéni megelőzési célok elérésére, de önmagában sem olyan mértékben törvénysértően enyhe, amely a generális prevenció érdekében mindenképpen annak súlyosítását tenné szükségessé.

III. r. vádlott esetében a terhére rótt bűncselekményt a törvény 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni. A vele szemben első fokon kiszabott büntetés - az adott formájában- a javára felsorakoztatható enyhítő körülmények mellett megfelelő és nem sérti a belső arányosság követelményét sem. A törvényszéknek a büntetés kiszabásához fűzött jogi indokolását III. r. vádlott esetében csupán annyiban kell pontosítani, hogy az 1 év 6 hónap tartanú szabadságvesztés kiszabására enyhítő szakasz nélkül, a törvényben előírt tételhatárokon belül került sor. Mindezekből következően az ítélőtábla III. r. vádlott vonatkozásában sem lefele, sem felfele nem kívánt eltérni az adott büntetési tartamtól.

A további büntetéseket illetően is megállapítható, hogy indokoltan és törvényesen kerültek alkalmazásra a vádlottakkal szemben. Tartamukban is adottak ahhoz, hogy a szabadságvesztésekkel együttesen megfelelő visszatartó erőt jelentsenek mindhárom vádlott vonatkozásában.

A Széchenyi István magánfél polgárjogi igényével kapcsolatosan az alábbiakat kell rögzíteni:

A **2. magánfél** jogi képviseletében eljáró dr. Szendrő Zsolt ügyvéd tett feljelentést ismeretlen tettes ellen zaklatás bűntette, közokirat-hamisítás bűntette, vesztegetés bűntette, hitelezési csalás bűntette és hűtlen kezelés bűntette miatt. A feljelentésben a jogi képviselő csak hozzávetőlegesen jelölte meg az okozott kár nagyságát az ítéleti tényállás 1. és 2. pontjában rögzített két hitelfelvétellel kapcsolatosan. Határozott kérelmet a bűncselekményekkel okozott kár megtérítésre nézve a feljelentés nem tartalmaz. Ezt követően még a nyomozati eljárás alatt a **2. magánfél** képviseletében **T.Á.** és **1. tanú** meghatalmazást adott dr. Szakonyi Szabolcs ügyvéd részére a hitelszövetkezet büntetőügyben történő teljes képviseletére 2009. november 19. napján /nyomozati iratok 1609.sorszám alatt/. A jogi képviselő a Zala Megyei Rendőr-főkapitányságra 2009. november 25-én érkezett beadványában a sértett polgárjogi igényének biztosítása érdekében indítványt terjesztett elő a terheltek vagyonának zár alá vételére / nyomozati iratok 1607.sorszám alatt/. A Szombathelyi Városi Bíróság a 2009. december 18. napján kelt végzésével **I.r.** és III. r. terheltek ingatlanjaira elrendelte a zár alá vételt. A Vas Megyei Bíróság az ügyben elsőként 2011. március 24. napján tartott tárgyalást, amelyen megjelent a 2. magánfél sértett jogi képviseletében a dr. Szakonyi Szabolcs helyetteseként eljáró dr. Farkas Zoltán ügyvéd, aki a tárgyalás megkezdését követően a tanácselnök kérdésére előadta, hogy érvényesíteni kívánja a polgárjogi igényét „az írásbeli indítványával egyezően". Ez esetben is elmaradt tehát a keresetnek - a Pp.121.§-ában írt alaki és tartalmi követelményeknek megfelelő - tisztázása. A 2013. május 16. napján tartott tárgyaláson nyilatkozott legközelebb a jogi képviselő, ekkor bejelentette, hogy „mindkét Kft./ A. és **Z.**/ vonatkozásában kéri a csalással okozott kár megtérítését". A tanács elnöke tájékoztatta a jogi képviselőt az időközben beszerzett adatok alapján, hogy a III.r. vádlott zár alá vett ingatlanjaira a **2. magánfél** jogosult vonatkozásában önálló bírósági végrehajtó által végrehajtási jog került bejegyzésre. Erre tekintettel a jogi képviselő a bírósághoz intézett beadványában a III. r. vádlott vonatkozásában bejelentett polgárjogi igényt visszavonta / bírósági iratok 84.sorszám alatt/. Az érdemi perbeszédekre a 2013. szeptember 12. napján tartott tárgyaláson került sor, sem ekkor, sem az ítélethozatallal zárult 2013. december 11. napján tartott tárgyaláson a **2. magánfél** jogi képviselője nem jelent meg.

A törvényszék a **2. magánfél** polgárjogi igényének egyéb törvényes útra utasításához fűzött indokolásában lényegében a sértetti közrehatás kérdéskörét boncolgatta. Ahogy

az ítélőtábla a fentiekben is már utalt rá, ennek alapját nem látta megállapíthatónak. Az előbbiekben részletezett körülményeket vizsgálva jutott azonban arra a következtetésre, hogy a szükséges adatok hiányában nincs abban a helyzetben, hogy a polgárjogi igényt érdemben el tudja bírálni. Nem tisztázott ugyanis, hogy a hitelszövetkezet kivel szemben, milyen alapon, milyen összegű kár megtérítését kérte. A magánfél esetében ez ideig milyen mértékű kármegtérülés történt, hogyan viszonyítható ez az adott vádlottakhoz. Határozott kereseti kérelem hiányában az sem volt eldönthető, hogy a magánfél a kártérítési összeg után igényelt-e kamatot, s ha igen mely időponttól kezdődően. A törvényszéknek a polgárjogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasító rendelkezését ezen indokok alapján nem lehetett a fellebbviteli főügyészség indítványának megfelelően megváltoztatni és megalapozottan érdemben elbírálni a magánfél polgárjogi igényét.
Tekintve, hogy a további rendelkezések is törvényesek, az ítélőtábla a törvényszék fellebbezéssel támadott ítéletét a Be. 371.§ /1/ bekezdése alapján mindhárom vádlott vonatkozásában helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés a Be. 381.§ /1/ bekezdésén alapszik.

Győr, 2015. október 13. napján

Dr.Kovács Tamás sk. Dr.Takácsné dr.Helyes Klára sk. Dr.Zólyomi Csilla sk.
a tanács elnöke a tanács tagja, előadó a tanács tagja

Záradék:

Ezzel a végzéssel a Szombathelyi Törvényszék 2013. december 11. napján kihirdetett 8.B.374/2010/104.szám alatti ítélete **I.r.**, II.r., és III.r. vádlottak vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett és fel nem függesztett részében végrehajtható.

Győr, 2015.október 13. napján

Dr. Kovács Tamás sk.
a tanács elnöke

a kiadmány hiteléül kiadó